

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Co[n]cilia generalia, ab errore noxio prorsus esse aliena, eade[m]q[ue]
recte in suis canonibus pœna[m] transgressoribus indicere XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER PRIMVS

rum omissionibus nullam decernit poenā. quemadmodū libera ieiunia, & ex deuotione arbitraria uolentiū ea obseruare in aliquorum festorum solennium uigilijs: & liberam sanctæ eucharistiæ susceptionem in celebrioribus anni solennitatibus. quam qui prætermittit: non incurrit idcirco peccati labem. Neq; intēdit ecclesia sancta obligare filios suos ad aliquid sub interminatione incurrēdi criminale peccatū aut mortis æternæ reatum: nisi in eis præceptis in quibus illam exprimit poenā ac aperte annectit, aut saltē in quibus uerbum præcipiendi aut tantundē ualens explicat. **V**t itidē ipsa mater nostra clementissima in suis præceptis eadem benigna moderatione: quam dicit uenerabilis cancellarius Parisiēsis esse obseruandam in diuinis mandatis. Non enim intelligit ipsa obstrictos esse ad poenā designatā, suorum præceptorum transgressores: nisi eos qui pleno atq; electione prodeunt consensu atq; ex certa malitia, ea præuaricantur: aut ex ignorantia crassa siue affectata, aut ex uehementi cupiditate, cui (ut debet) animus nō resistit, aut alio quouis modo: quo etiā in diuinis præceptis uiolandis est transgressio mortale culpā ingerens animæ & ad æternæ dānationis detrudens barathrum.

¶ Concilia generalia, ab errore noxio prorsus esse aliena eademq; recte in suis canonibus poenam transgressoribus inducere. Cap. XVII.

I.

Decima obiectio. Concilia generalia ecclesiæ saltē aliqua, multis sunt suspecta: atq; in dubiū trahunt an in spiritu sancto fuerint legitime cōgregata, q̄a quæ dā (ut nonnulli cōtendunt) errauerunt in suis statutis ac sanctionibus. **I**nsuper dubiū etiam est an spiritus sanctus illis concilioꝝ institutis intendat homines tam districte obligare: ut ea præuaricantes æternā incurrant mortem. quod non est credendum: nisi euidenter & manifeste illud suū beneplacitum demonstret. **Q**uod si non reuelet spiritus sanctus illā esse suā intentionē ac uoluntatē: id argumentū est non inualidū, q̄ non proponit obligare per illa decreta homines ad æternæ dānationis poenam ob transgressionē: sed duntaxat ad aliquā poenā temporale. **I**nualida sunt igit̄ concilioꝝ statuta: quantū ad uim illam obligatoriā. ¶ **R**esponso. Bene affectis in deū & sanctā ecclesiam nequaquā suspecta sunt ipsa concilia uniuersalia, sed ijs tantum: qui schismata suscitare student,

II.

student, & dirā dissectionē populo Christiano inducere p̄ h̄ereses. Enimvero qm̄ perspiciunt illis improbis suis conatibus & prauis dogmatib⁹ obstare concilioꝝ definitiones ac decreta: moliuntur totis uiribus ea eneruare, ut maiore licētia & fidentiore audacia hoc adempto obstaculo grassentur in populum dei. Neq; unq̄ generalia concilia in spiritu sancto legitime congregata, aberrasse à uia ueritatis deprehenduntur: potissimum in ijs definiendis quæ ad orthodoxam fidē rectosq; mōres attinent. quamnis oppositam astruat sententiā Lutherus & affectatores eius: quibus ea in re non est habenda fides. Quomodo enim ex immensa luce consurgent hordēdæ tenebræ: aut ex feruentissimo calore frigus asperū, aut ex suauissimo fonte profluet unda amarulenta; Sic sane à spiritu sancto (qui spiri-
Ioan. 16.
 ruse est ueritatis) factos sanctaꝝ synodozꝝ præside: neq; falsitas aliqua neq; improbus error proficisci pōt. At uero spiritus sanctus ipsis generalibus concilijs (ut dictū nunc est) præsidens, suū manifeste declarat propositū: q̄ uelit præcepta in illis constituta obligare subditos eo rigore, ut transgredientes ea rei sint mortiferi criminis & mortis illud cōsequētis: quando inducit ipsos patres ecclesiasticos assistentes cōcilijs, ad exprimendā talē obligationē, decernendāq; transgressoribus huiusmodi p̄cēnā. Illa siquē p̄cēnæ expressio, sicut & præceptorum synodaliū constitutio: est à spiritu sancto, totius cōcilijs direttore. Neq; expetenda est alia diuini spiritus reuelatio: qua certiores fiant homines bonæ uoluntatis eius, super qualitate & conditione p̄cēnæ imponendæ. ¶ Cæterz id unū lubens tribuerim Lutheri & astipulatoribus eius: cōcilia quidē h̄reticorꝝ iussu atq; assensu cōuocata, aberrasse à recta fidei linea & æqtatis amissā, de quibus tū in præsentis obiectionis dilutione non sumus prolocuti: nec de illis, p̄cedens noster agit sermo. Quale fuit cōciliū illud apud Mediolanū, iussu Cōstantij imperatoris Arriani celebratū: ad Athanasii catholicę fidei propugnatoris acerrimi, cōdēnationē procurandā. In q̄ episcopi catholici: Dionysius, Eusebius, Paulinus, Hilarius, & alij nonnulli, quia noluerunt subscribere damnationi Athanasii: in exilium sunt pulsī. ut narrat historia ecclesiastica libri decimi, capite uicesimo. Quale etiā fuit cōciliū Ariminense: paulo post ab episcopis Arrianæ factionis cōgregatū. In quo orientales præfules sua caliditate & astu, occiduaꝝ plagę sacerdotes circūuenerūt; astutoq; ua-
III.
Cōciliū Me-
diolanense.
Ariminense.

LIBER PRIMVS

framento ad sustollendam cōfessionē fidei de cōsubstāntialitate filij dei cum patre, in **Niceno cōcilio** prius approbatam, eos induxerūt. quemadmodū diffuse refert historia ecclesiastica libri decimi capite uicesimo primo. Proinde eādem hæreticorū cōspirationē merito dānat **Gelasius** papa: decima quinta distinctione capite sancta Romana. his uerbis. In primis **Ariminēsem** synodū, à **Cōstantio Cæsare Cōstātini** filio cōgregatā mediāte **Tauto** p̄fecto: ex tūc & in æternum cōfitemur esse damnatā. Eiusmodi quoq; fuit cōciliū deinceps apud **Antiochiā** **Syriæ** celebratū: sub præsentia **Cōstātij** principis, in **Arrianos** maxime pp̄sū, & in cōfessu nonagita episcoporū ubi **Athanasius** pro fidei sincæritate pugil fortissimus: sede sua episcopali (quam in **Alexandrina** tenuit ecclesia) eiectus est, exilioq; damnatus: ut deinde facilius **Niceni cōciliij** robur & auctoritas sustolleretur, præualeretq; mēdaciū ueritati. sicut historia **Tripartita**: libri quarti capite nono latius commemorat. Demum cōsimilis itidem formæ fuit & conciliū, postea apud **Seleuciam** **Isauriæ** coadunatum: centum & sexaginta episcoporum. In quo **Nicenæ** synodi fides de consubstantialitate filij cum deo patre, pessundata est: & per oppositum hæreticorū decretū cōculcata. ut historie **Tripartitæ** liber quintus: tricesimo quarto cap. apertius enarrat. Sed tandem uicit ueritas, qm̄ insurrexerunt in eā testes iniqui: & mēta est iniquitas sibi. At uero cōcilia, catholicorū patrū iussu cōsensuq; coacta: neutiq; in fide oberrasse deprehēduntur. qualia in primis fuerē celeberrima illa octo cōcilia uniuersalis ecclesiæ: de qbus sermo textū profusior in uolumine decretorū, distinctione decima quinta & decima sexta: potissimū cap. sancta octo. Et post illa, longo interiecto tēpore (ut interea multa alia taceamus cōcilia: cū summa ecclesię totius auctoritate & cōsensione cōgregata) nominatissimū illud cōciliū **Lateranēse**: sub **Innocētio** tertio, summo pōtifice. Deinde **Lugdunēse**: sub **Gregorio** decimo. Postea **Viennēse**: sub **Clemēte** quinto. & demū **Cōstātīēse** sub **Ioāne** uicesimo tertio & **Martino** quinto. quod plane nationū oim **Christiani** orbis cōcursu pariter & assensu: approbatissimū fuit & celebratissimum, In quo **Vi-clesiana** hæresis & **Hussitana** (quēadmodū supra etiā est dictū) publica cēsura ē cōdēnata; **Vñ** & **Lutherana** ista colluuiēs tāq; genimē uiperarū prodit: haud dubie cōsimili iudicio & anathemate digna.

¶ Quod

Gelasius.

Antiochenū.

Cōciliū apud Seleuciam.

Psal. 25.

Cōciliū Lateranense
Lugdunense
Viennense
Cōstāntiense

¶ Quod si quis obiecit, unius concilii decreta per alterius subsequen-
 tis synodi sanctiones oppositas plerumque improbari, inuoluntasque red-
 di: & proinde in ipsis plerumque conciliis etiam generalibus, hallucina-
 tiones fieri: audiat Innocentium tertium, in concilio generali
 memorabile id decretum de promentem: quod in quarto libro e-
 pistolarum decretalium, titulo de consanguinitate & affinitate, ca.
 non debet. ita cōtexitur. **Nō** debet reprehensibile iudicari: si secun-
 dum uarietatem temporum, statuta quandoque uarietur humana.
 præsertim cum urgens necessitas aut euidentis utilitas: id exposcit.
 quoniam ipse deus ex iis quæ in ueteri testamento statuerat: nonnulla
 mutauit in nouo. hæc ibi. Itaque quod in uno concilio prius constitutum
 fuerat: postea ob emergentes nouas causas & omnino aliam re-
 conditionem, rationabiliter abrogatur aut commutatur in melius. **¶** **Vn-**
 decima obiectio. Quamuis concilio generali ob assistentiam spiritus san-
 cti ea concederetur auctoritas: definiendi poenam suorum canonum trans-
 gressoribus, mortiferi criminis noxam & æternæ damnationis reatum,
 in aliquibus statutis totum uniuersalis ecclesie statum concernentibus:
 ea tamen potestas nunquam particulari alicui pastori ecclesiastico
 ut episcopo, uideatur indulgenda. **Tū** quia tunc unusquisque pontifex
 pro suo nutu & arbitrio in sua diocesi precepta instituet, transgres-
 sores ad mortale peccatum & inferos obligat: & quos uolet, demer-
 get in lacum infernum. **Et** ita salus hominis reposita erit in arbitrio e-
 piscopi: utque eum damnet in mortem æternam, si libitum illi fuerit. **Tū** etiã
 quia potest ipse præpositus ecclesie & pastor interdum minus esse prudens
 & circumspectus: qui pro sua libidine talia statuta, definienda transgres-
 sores eorum esse peccati mortalis reos, temere cõdet, & sine ulla matu-
 ra discretione. unde grauius accidet incommoda: multorumque pedibus inji-
 ciet laqueus perditionis. **Tū** denique quia dominus deus pastores ordinauit
 & rectores, ut dominicum gregem pascant & enutriant: non autem, ut disp-
 dant & occidant. **At** per talia statuta cum tanta seueritate obligato-
 ria potestates ipsi mortificarent animas subditorum, quas deberent uiuifi-
 care. **¶** **R**esponso. Non modo conciliis generalibus, sed & pastoribus
 auctoritate maioribus: ut summo pontifici, patriarchis, archiepiscopis et
 episcopis, illa potestas instituendi præcepta (quorum transgressio defini-
 tur esse peccatum mortale: ac damnationem perpetuam inferre) est colla-
 ta. qua tamen uti debet dumtaxat ad ædificationem ecclesie et subditorum:
 et non

III.

Innocentius
tertius.

V.

VI.

LIBER PRIMVS

& nō ad eorum destructionē & subuersionē, eandēq; exercere debent cum circūspēctione ac maturitate: occurrēte scilicet rationabili causa, & materia legitima ac debita. Idcirco huiusmodi p̄cepta sancire debēt p̄cipui ecclesiāz rectores, nō quidem passim in quibusuis rebus leuibus & parui momēti: sed arduis ac grauib; & magni p̄deris, ad quas constituēdas; aut urgēs impellit necessitas, aut inges utilitas, aut magna reipublicae ecclesiasticae honestas. ubi etiam qualitas materiae id exflagitat: & praesens rebus cōditio. quod ipsa prudētia pastorum, maturo innixa cōsilio: exacte discernere debet & expendere. Id ubi fecerint moderatores ecclesiastici: nō erit posita salus & damnatio subditorum in uoluntate praelatorū, sed cuiusq; eorū anima manebit in manibus suis. Nempe pastores ipsi per talia statuta & p̄nae determinationē in trāsgressores, nō impellūt subditos ad illorū statutorū praeruaricationem: ad quā sequitur culpa mortalis & dānatio aeterna. sed quātū ex se possunt, inducunt subiectos sibi ad obseruationē illorum: ad quā sequitur ipsorum salus & uita. Subditi autem, sua ppria malitia & puerilitate praeruaricantur illa p̄cepta: & ita spōte sua incurrūt p̄nam trāsgressorib; definitā, atq; à seipsis. Quare ipsi soli seipos p̄cipitant in dānationē & propria sua uoluntate: nō culpa pastorum. Illiusq; mortalis culpa reatum & mortis aeternae p̄nā quā incurrunt: sibi ipsis solis debēt imputare, non suis pastoribus. Quod si p̄cipu⁹ ecclesiae rector inconsulte ac temere huiusmodi p̄cepta multiplicet, quod minus sit prudens & maturus in rebus illis agendis: inconsulta illius temeritas superiore auctoritate est coercenda, & ne effrenis insolescat: frenanda. Siquidem eius subditi si uiderent eū nullam posse ratione abduci à sua sentētia: nullis deneganda uia iuris legitime uti possent, prouocatione scilicet ad sublimioris gradus ecclesiasticū p̄sidē, qui nimiam illorū p̄ceptorū multiplicationē succidat. ¶ Demū ipsi pastores ecclesiastici non disperdunt nec occidunt subditos quātum ad animam: per huiusmodi p̄ceptorū rationabilem constitutionē, sed ipsimet subditi praeruaricantes ea: seipos perdūt & damnāt. Quemadmodū si peritus medicinae legem constituat aegroti quod talibus debeat uelci cibis, & ab alijs cōtrariae qualitatis alimētis abstinere: alioqui incurret mortem corporis. si deinde aegrotus acceptis huiusmodi p̄ceptis à medico, sequens suam

VII

suam concupiscentiam non utatur his cibariis quibus eum uti præcepit medicus: sed contra his uescatur, à quibus peritus ille medicæ artis illum iussit abstinere, eamque ob causam expiret animam ac moriatur: quis illius mortem recte imputauerit medico, eo quod denūciauerit illi quæ salutaria ei forent edulia, & quæ mortifera? Certe solus ægrotus in causa est sui interitus: qui recta medicamentis præcepta non seruauit.

¶ **Duodecima obiectio.** Si subditi pastores suos contemnunt diuina præcepta imperantes: haud dubie deum in illis contemnunt. Si autem transgrediatur statuta suorum pastorum & quæ ab ipsis primis sunt ordinata: non censentur in illis deum contemnere, quoniam illa non sunt diuina præcepta sed tantum humana. Ergo in horum præceptorum transgressionem non est reatus culpæ mortalis: nec periculum subeundæ damnationis æternæ.

¶ **Responsio.** In utrorumque præceptorum transgressionem profecto contemnitur deus: quia præcepit ipsos ecclesiæ rectoribus audiri debere à subditis, non modo in diuinorum mandatorum iussione: sed & humanorum atque ab hominibus positorum, quæ rationabilis sunt & ad honoratiorem dei cultum morumque honestatem pertinentia, cum dixit de præpositis ecclesiæ ad subditos apud Mattheum. **Mat. 23.**

Omnia quaecumque dixerint uobis: seruate & facite. Qui enim omnia dixit, & quaecumque: nihil excepit. Siquidem talia præcepta ab ecclesiæ primoribus ædita: non sunt mere & simpliciter humana, sed nec omnino diuina, ut ante quoque est dictum: sed partim humana & partim diuina. Humana quidem: quod ab hominibus in propatulo primum lata sunt & promulgata, non recepta à deo exteriori ad id faciendum iussione & peculiari præceptione. Diuina uero: propter intertorem & primum authorem deum, mouentem corda ipsorum patrum ecclesiasticorum ad ea constituenda præcepta. De quibus etiam uerum putari debet id uerbum Christi ad apostolos: potissimum cum ipsi sanctas ædunt traditiones, ad dei honorem ac animarum salutem spectantes. **Mat. 10.**

Non uos estis qui loquimini: sed spiritus patris uestri, qui loquitur in uobis. Possent & eadem rite constituta præcepta à pastoribus ecclesiasticis & rectoribus dominici gregis: appellari diuina quodam modo: propter materiam circa quam uersant, pertinentem ad dei honorem, ecclesiasticæque rei dignitatem & decus. nec non propter deductionem eorum rectorum quodam consequio: ex his quæ in sacris literis exprimuntur. Nepe adminiculo etiam aliorum quæ subsumi queant extra diuinæ

LIBER PRIMVS

paginae ambitu, & ad hanc ratiocinationi cōtexēda: huiusmodi statu-
ta ex sacrorū eloquiōz fonte apta quadā manu ductiōe hauriūtur:
ppter qd huiusmodi moderatoz ecclesiae pcepta: habēt quadā re-
ductionē & habitudinē ad diuina mādata. Quocirca exponentes
Lucæ 10
Mat. 23. hāc ppositionē euāgelicā. Qui uos audit; me audit. & qui uos sper-
nit; me spernit. & hāc. omnia q̄cūq; dixerint uobis; seruate & faci-
te atq; cōsimiles, solū de pastorib⁹ ecclesiasticis diuina pcepta ip̄ati
b⁹: pperā interpretāl sacra scripturā, eāq; ad suū cōtorquet̄ s̄sum, p
arbitrio ac nutu suo. ut uideat̄ pagina ip̄a diuina fauere assertiōi sug-
quā tutat̄ & sustinet̄: cū tñ ab ea sit lōge aliēa, diuersa et discrepās.

¶ Non omnes humanas traditiones sine discrimine, à deo
reprobati: sed eas duntaxat, quæ diuinis præceptis sunt cō-
trariæ, & animarum saluti officiant.

Cap. XVIII.

I **D**ecimatertia obiectio. Per **Esaiā** cōquerit̄ dñs de ijs
q̄ traditiones hūanas diuino cultui immiscēt, his uer-
bis: quæ apud **Matthēū** à **Christo** cōtra pharisæos
adducūtur. Sine causā colunt me: docētes doctrinas
& mādata hominū. Et in alio loco apud eundē euā-
gelistarū dominus scribas & **Pharisæos** acriter reprehēdit: atq; sub

Mat. 15.
Esaię 29.

Mat. 23.

Lucæ 10.

Gala. 1

II. **explodēda** potius sunt & reñciēda. ¶ **Respōsio.** Horū quatuor
locoz ex scriptura citatoz: prim⁹, sane intelligit̄ de doctrinis & mā-
datis hominū: diuino pcepto aduersantibus ac recte rationi. q̄le e-
rat id **Pharisæorum** placitum: quod satius sit munus aliquod deo
offerre in templo, quā parentū necessitati subuenire. Propter
quod, grauiter increpat dominus pharisæos; id eis obiectans. Qua-
re &